

MINTAVÉTELI ÚTMUTATÓ VIROLÓGIAI VIZSGÁLATOKHOZ

Készítette: Dr. Boros Ákos, klinikai mikrobiológus

Felülvizsgálta: Prof. Dr. Reuter Gábor, az orvosi mikrobiológia szakorvosa

Készült: 2023. december 20.

Felülvizsgálva: 2024. január 2.

1. A VIZSGÁLATI MINTA TÍPUSA

1.1. VÉRMENTA (szerológiai és virális antigén kimutatási módszerekhez)

A szerológiai vizsgálatokra szánt vérmintát zárt, egyszer használatos (pl. Vacutainer), alvadás gátlót nem tartalmazó (pl. **piros kupakos**) **steril vérvételi csövekbe** kell levenni. Szerológiai vizsgálatához legalább 5 ml natív vérre van szükség, újszülöttek/csecsemők/kisgyermekesek esetén minimum 2-3 ml vérminta levétele szükséges. A mintavétel során ügyeljen az aszeptikus és atraumatikus mintavételre, a vérvételi csövek és a virológiai vizsgálati kéréslap teljes (és ha papír alapú, akkor az olvasható) kitöltésére. Nagyon fontos a vérvételi cső megfelelő – és jól olvasható – jelölése (ragasztott címke): a beteg neve, a TAJ száma és a mintavétel időpontja szerepeljen a csövön!

Csak eredeti csőben, nem megbontott mintavételi eszközben érkezett vérmintát dolgoz fel a laboratórium! Hemolizált, hiperlipémiás, illetve *post-mortem* levett vérminta szerológiai laboratóriumi vizsgálatra nem alkalmas! Kérjük, gondoskodjon a frissen levett vérminta mielőbbi laboratóriumba juttatásáról. (A levett vérminta maximum 5 napig tárolható 2-8°C-on.) A teljes vért fagyasztani tilos! A vizsgálati minták szállítása a mintavétel idejének megfelelően történhet: 24 órán belül levett vérmintát szobahőmérsékleten, az 1-5 napja levett vérmintát hűtve, 2-8°C-on kell tárolni és szállítani.

A szerológiai vizsgálatra beküldött vérsavó mintákat a laboratórium minimum 1 évig megőrzi.

Az eMedSolution medikai rendszerben a vizsgálati kérés elektronikus feladási helye: MB04, illetve PTE-VIROL

Vizsgálat megnevezése (módszer)	Szükséges minta
HIV-1 antigén és ellenanyag és HIV-2 ellenanyag kimutatás (ELISA)	
HAV: anti-HAV IgM ellenanyag kimutatás (ELISA)	
HAV: anti-HAV totál ellenanyag kimutatás (ELISA)	
HBV: HBsAg (antigén) kimutatás (ELISA)	
HBV: HBsAg (antigén) konfirmálás (megerősítés) (ELISA)	
HBV: anti-HBc IgM ellenanyag kimutatás (ELISA)	
HBV: anti-HBc IgG ellenanyag kimutatás (ELISA)	
HBV: anti-HBs ellenanyag kimutatás (kvantitatív ELISA)	

HBV: HBeAg (antigén) kimutatás (ELISA)	Minimum 5 ml natív vérminta (steril, piros kupakos vércső); (újszülöttek/csecsemők/kisgyermekesek esetén minimum 2-3 ml natív vérminta)
HBV: anti-HBe ellenanyag kimutatás (ELISA)	
HCV: ellenanyag kimutatás (ELISA)	
HCV: IgG ellenanyag konfirmálás (megerősítés) (Western-blot)	
HEV: anti-HEV IgM ellenanyag kimutatás (ELISA)	
HEV: anti-HEV totál ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Humán herpesvírus 1 és 2 (HHV1/2) IgM ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Humán herpesvírus 1 és 2 (HHV1/2) IgG ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Varicella-Zoster vírus (VZV/HHV3) IgM ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Varicella-Zoster vírus (VZV/HHV3) IgG ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Epstein-Barr vírus (EBV/HHV4) VCA IgM ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Epstein-Barr vírus (EBV/HHV4) VCA IgM ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Epstein-Barr vírus (EBV/HHV4) VCA p18 IgG ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Epstein-Barr vírus (EBV/HHV4) EBNA-1 IgG ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Cytomegalovírus (CMV/HHV5) IgM ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Cytomegalovírus (CMV/HHV5) IgG ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Parvovírus B19 IgM ellenanyag kimutatás (ELISA)	
Parvovírus B19 IgG ellenanyag kimutatás (ELISA)	
<i>Treponema pallidum</i> (luesz/szifilisz) nem specifikus ellenanyag kimutatás (RPR)	
<i>Treponema pallidum</i> (luesz/szifilisz) specifikus ellenanyag kimutatás (TPHA)	
<i>Treponema pallidum</i> (luesz/szifilisz) specifikus ellenanyag kimutatás (ELISA)	

Rövidítések: ELISA: inzim-immunoesszé; RPR: rapid plasma reagin; TPHA: *Treponema pallidum* hemagglutináció;

1.2. SZÉKLETMINTA (virális antigén kimutatási módszerekhez)

Nem bakteriális eredetű gastroenteritis gyanúja esetén egy betegtől egy székletminta beküldése diagnosztikus célból elegendő. Felszabadító és szűrővizsgálat a virológiai gyakorlatban nincs. A székletmintát a tünetek megjelenését követő 72 órán, de maximum 5 napon belül kell levenni. A WC-kagylóba/pelenkába/ágytálba stb. ürített, lehetőleg az edénnyel nem érintkező székletből a rendszeresített, három műanyag részből álló

papírdobozos széklettartály legfelső elemébe teendő kb. 8-10 grammnyi mennyiség (a tartály feléig, maximum 2/3-áig; a tartályt tele tölteni tilos!). A széklettartályt szivárgás-mentesen le kell zárni. Az összeállított tartályokat a hozzá tartozó, előre feliratozott (beteg neve, TAJ száma és a mintavétel időpontja) kartondobozba kell beletenni, valamint mellékelni kell a kitöltött vizsgálatkérő lapot. Ügyeljen a virológiai vizsgálati kérőlap teljes (és ha papír alapú, akkor az olvasható) kitöltésére. A levett székletminta 24 órán belül szobahőmérsékleten szállítható, hosszabb szállítása/tárolása 2-8°C közötti hőmérsékleten lehetséges.

Véres székürítés virális eredetű gastroenteritisekre nem jellemző (nagyon ritka, elsősorban újszülött korban fordulhat elő). Esethalmozódás, illetve járványos gastroenteritis esetén a járványügyi hatóság értesítése is szükséges.

A székletmintákat a laboratórium az eredmény kiadását követően nem őrzi meg.

Az eMedSolution medikai rendszerben a vizsgálati kérés elektronikus feladási helye: MB04, illetve PTE-VIROL

Vizsgálat megnevezése	A vizsgálat indikációja	Szükséges minta
Adenovírus antigén kimutatás	virális gastroenteritis gyanúja	székletminta; steril széklettartályban
Rotavírus antigén kimutatás		

Kérjük, hogy amennyiben virológiai, bakteriológiai és parazitológiai vizsgálatokat is kérni szeretne a székletmintából, akkor a mintavétel 3 mintavételi eszközbe történjen, és 3 vizsgálatkérőt töltsön ki a megfelelő laboratórium(ok)nak címezve!

1.3. MINTAVÉTEL MOLEKULÁRIS BIOLÓGIAI VIZSGÁLATOKHOZ

A molekuláris biológiai alapú (pl. PCR, RT-PCR, (RT)-qPCR, multiplex-qPCR, Sanger szekvenálás stb.) virológiai vizsgálatok elvégzése **csak a klinikus és a mikrobiológus közötti előzetes telefonos szakmai konzultációja után lehetséges**. A konzultáció része a minta, a mintavételi eljárás és szállítás körülményeinek egyeztetése is az adott eset egyedi mérlegelésével. (Telefon: 06-72/536-252, illetve 06-72/536-000/31903 mellék)

2. A MINTAFELDOLGOZÁS FELTÉTELEI (VISSZAUTASÍTHATÓ MINTÁK)

A laboratóriumba érkezett minta feldolgozását vissza kell utasítani, ha:

- nem zárt tartályban, kifolytan, törött mintavételi edényzetben érkezett,
- a minta mennyisége a vizsgálat elvégzésére nem elegendő,
- a minta állaga láthatóan megváltozott (pl. hemolizált vér),
- a kísérőlapon és a mintán feltüntetett adatok nem egyeznek, a minta nem beazonosítható, ha a kísérőlap hiányosan kitöltött (pl.: nincs a beküldő megnevezve, hiányzik a TAJ szám stb.) vagy olvashatatlan.

A minta feldolgozása visszautasítható, ha:

- a minta nem az előírt szállítási hőmérsékleten érkezett,

– a szállítási idő hosszabb volt, mint az az adott mintatípusnál megengedett.

A visszautasítandó mintákkal kapcsolatos teendők:

- Dokumentáljuk a kísérőlapon, hogy a minta miért nem megfelelő.
- A mintát megőrizzük, míg az ismételhetőség lehetőségét nem tisztázzuk.
- A vizsgálat visszautasításáról mielőbb értesítjük a beküldő orvost.
- (Ha súlyos beteg mintájáról van szó, vagy a minta megismételhetetlen, a vizsgálati anyagot megpróbáljuk feldolgozni, de a leleten az eredmény értékelését nehezítő és befolyásoló körülményeket feltüntetjük.)

3. ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

A mintavételi eszköz beszerzéséről a beküldő (megrendelő) gondoskodik.

A mintavétel és a vizsgáló laboratóriumba történő szállítás szakszerűsége és megfelelősége a megrendelő felelőssége.

Kérjük, minden esetben maximális gondossággal járjon el a fertőző biológiai anyagok vétele, csomagolása és szállítása során! Mindig csak az adott mintavételhez rendszeresített mintavételi eszközt és csomagolást használjon!

A papír alapú vizsgálatkérő lap a honlapunkon elérhető:
<https://old.aok.pte.hu/hu/egyseg/dokumentumok/220>

A laboratórium Szolgáltatási jegyzéke a honlapunkon elérhető:
<https://old.aok.pte.hu/hu/egyseg/dokumentumok/220>. A Szolgáltatási jegyzékben nem szereplő mikrobiológiai vizsgálati kérés esetén kérjük, egyeztessen előzetesen telefonon (06-72/536-000/31903) a laboratóriummal!

Amennyiben további segítségre van szüksége a virológiai mintavétellel kapcsolatban, akkor kérjük, egyeztessen előzetesen telefonon (06-72/536-000/31903) a laboratóriummal!

Jóváhagyta:

Prof. Dr. Reuter Gábor,
intézetigazgató

